

26 ljudskih šol. Upati je, da se odpro v doglednem času še tri. Premiščene so sledeče učne osebe: nadučitelj Rihard Gorjup iz Rihenbergar k Murovcem pri Kalu, učitelj Emil Zorn iz Ravnice v Kal-Dob, učitelj Franc Pavletič iz Bilj v Lom.

—g— **Pred goriško izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Ljubljani** se prično prihodnji usposobljenostni izpiti (za šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom ter tudi za italijansko kot predmet v ponedeljek, dne 20. novembra t. l. Pravilno opremljene prošnje, predložene predpisanim službenim putem, naj bodo v rokah ravnateljstva najkasneje do 15. novembra t. l.

—g— **V ruskem ujetništvu biva tovariš Vekoslav Benko**, učitelj-voditelj v Dolenji Branci pri Šmarjah.

Tržaške vesti.

—t— **Akcija za podeljevanje zajtrka na tržaških šolah.** Pod predsedstvom namestnika barona Fries-Skene se je vršil razgovor, ki se je bavil z izpopolnitvijo akcije za podeljevanje toplega zajtrka na tržaških ljudskih in meščanskih šolah. Namestnik je otvoril sejo z nagovorom, v katerem je opozarjal na potrebo, da se na mestnih šolah že obstoječe podeljevanje jedil izpopolni in da se — kolikor le možno — vsem potrebnim učencem nemških, italijanskih in slovenskih ljudskih in meščanskih šol zagotovi posebno za bodoči zimski čas važno dobroto toplega zajtrka. Po daljši debati je bilo sklenjeno, da se izvedba akcije, za katero so že določene gotove smeri, poveri izkušeni, za mladinsko oskrbo kaj zaslužni organizaciji sirotinskih oskrbnic. Akcijskemu odboru, ki naj se ustanovi v ta namen, bodo poleg vodilnih funkcionarov oskrbe vojnih sirot pripadali še gospodje: primarij dr. Escher, dr. Abram, ravnatelj ubožnice Pernar, kakor tudi šolski voditelji Bettiol, Brunnlechner, Endler, Nicolao in Vrščaj. Za akcijo, za katero se je kazalo splošno zanimanje, je namestnik obljubil najizdatnejše pospeševanje kakor tudi dar 10.000 K iz vojnopomožnega fonda ter nadaljnjih tekočih prídátokov iz dobrovoljnih prispevkov posestnikov kinematografov za namene vojne oskrbe.

—t— **13 leten kipar.** V vzgojevališču tržaške ubožnice (Pia Casa dei poveri) imajo približno eno leto med drugimi dečki 13 letnega Franca Atschka (Ačko). Voditelj zavoda Gerzabek je bil opazil, da dela dečko v prostem času iz krušne sredine, ilovice in drugih tvarin podobe, dopisne kipe in cele skupine v miniatuiri. Začel se je zanimati za dečka, opozoril nanj tudi druge činitele, zlasti tajnika dr. Perna, in vsi so se toplo zavzeli za mladega umetnika. Pred kratkim časom je Ačko izklesal dopisni kip cesarjev tako izvrstno, da je vse presenetil. Dr. Perna je predstavil dečka cesarskemu komisarju, dvornemu svetniku pl. Krekich-Strassoldu, ki je obljubil poskrbeti za dečkovo bodočnost. Ačko pojde na akademijo umetnosti v Monakovo.

—t— **Šolska vest.** Družba sv. Cirila in Metoda je imenovala tovarišici Valerijo Čučekovo in Albino Lahovo za suplentinji na svoji deški osemrazrednici šoli v Trstu.

—t— **Slovenska obrtna in trgovska šola v Trstu** začne z rednim poukom v nedeljo, dne 5. novembra t. l.

—t— **Varstvo mladine v Trstu.** Naredba tržaškega namestništva, ki je stopila v veljavo 15. pret. m., prepoveduje moškim in ženskim osebam do izpolnjenega 17. leta javno kadenje tobaka in po 9 uri zvečer se ne smejo potikati po ulicah in cestah in javnih napravah. Obisk gostilnic in kavarnic jim je dovoljen samo v družbi odraslih, obisk žganjarnic sploh prepovedan. V kinematografe smejo samo do 8. ure zvečer, vsebina predstav mora biti izrečno priznana za mladini primerno. Igrati na karte na javnih krajih, kupovati tobak, cigarete, nepotrebne luksuzne predmete, igrače, nepravne slike in proizvode kvarne literature, beračiti, krošnjarije je prepovedano. Mladencem je zabranjen obisk javnih hiš in prostitutk. Nad 14 let stare, ki bi se pregrešili proti tej naredbi, se izroči policiji v kaznovanje.

—t— **Tovariš Adamič Emil**, slovenski glasbenik, se je oglasil iz ruskega ujetništva v Taškentu (l. polk, II. bat.). Odposlal je dve karti z isto vsebino gospodu okrajnemu sodniku Devu v Kranju, ki sta potovali 3 mesece in 9 dni. Piše, da je prejel njegovo karto z dne 10. septembra 1915 dne 27. junija in se mu tisočkrat zahvaljuje. "Ne veš, kako se čuti človek zapuščene?" — piše — "ako ne dobi iz domovine nikakega poročila. Potrebujem denarja. Lepo Te prosim, pošli mi tobak in cigarete. Denar, pisma — tobak se mi naj pošljejo pod naslovom: Fr. Tumia, Petrograd. Petr. Stor. Polozova 28 Kio, 54. Kaj počnejo dr. Gornjir Krek, kaj Lajovic, kaj Svab? Od Tebe edinega sem prejel eno edino karto. Moji karti gotovo ne boš prejel, ker tu kar izginejo. Tisoč pozdravov Tebi, prijateljem in znancom."

Istrske vesti.

—i— **Italijanska šola za dva otroke.** Iz Tinjana v Istri nam poročajo: Pri nas v Istri živimo še vedno v žalostnih razmerah. Tako n. pr. imamo kot ostanek iz prejšnjih časov umetnega poitalijančevanja našega ljudstva italijansko šolo za cela dva otroke. Opozarjamo na to deželno istrsko upravno komisijo, da napravi konec takim in podobnim kričečim razmeram.

Iz Dalmacije.

—d— **Nov gospodarski list v Dalmaciji.** V Zadru je začel izhajati nov gospodarski list "Gospodarski Glasnik", določen za Dalmacijo, Bosno, Hercegovino, Hrvatsko, Istro, Srbijo in Črno goro.

—d— **Otvoritev mestne knjižnice v Makarski.** V občinski hiši v Makarski v Dalmaciji so otvorili mestno knjižnico, ki šteje okoli 3000 knjig. Knjige je pokojni prošt dr. Pavišič zapustil mestu. Razentega je dal knjižnici na razpolago nad 4000 zvezkov duhovnik Koer.

—d— **Umrl je v Sarajevu dr. Mladinov**, zdravnik v Imotski v Dalmaciji in deželni poslanec, velik prijatelj narodne prosvete.

—d— **Umrl je v Splitu umirovljeni učitelj Andrija Kuljiš**, narodni pesnik in nekdanji urednik "Poljodjelca". Časten mu spomin!

Z DUNAJA.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju. Redni občni zbor se viši 10. novembra 1916 ob pol 6. uri zvečer v pisarnici g. dvornega in sodnega odvetnika dr. Stanka Lapajneti na Dunaju, I., Bräunerstrasse 10. Za slučaj, da ta občni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši istotam ob pol 7. uri zvečer drugi občni zbor, ki bo sklepčen ne glede na število udeležencev.

V češčini prepovedano, v nemščini dovoljeno. "Arbeiter Zeitung" ugotavlja z ozirom na dejstvo, da je bil zaplenjen češki prevod knjige "Srce" Edmonda de Amicisa, da za nemški prevod taka prepoved ni bila izdana, marveč je na njem celo opazka: "Pričujoči mladinski spis najtopleje priporočam v nabavo vsem šolarskim knjižnicam komisija za mladinske spise c. kr. okrajnega šolskega sveta na Dunaju."

Begunci iz Galicije in Bukovine na Dunaju. Na samem Dunaju se je naselilo do sreda leta 1915. krog 41.000 Poljakov. Povsod, kjer so se naselili Poljaki, so otvorili poljske ljudske in srednje šole. Na samem Dunaju je hodilo v šole 18.000 dečkov in 7.000 deklic. Do novembra leta 1915 se je vrnilo v Galicijo in Bukovino krog 250.000 beguncev.

Poljske srednje šole na Dunaju. Poljaki imajo na Dunaju dve deški in tri ženske gimnazije, ki se pa oficijalno imenujejo le "kurzi". Krakovski "Glos Narodu" poroča, da imajo v teh šolah večino judje, tako med dijaki, kakor med profesorji.

Nič tobaka mladini. Z Dunaja nam poročajo, da tobačna uprava v kratkem izda razglas, s katerim bo prepovedala vsem trafikantom prodajati tobak, smodke in cigarete osebam pod 16 leti. Vsem drugim smejo prodati na dan samo po eno smodko.

Splošni vestnik.

V varstvo mladine. Po dolgem trajanju vojne nastale gospodarske razmere, odsotnost za vzgojo in nadzorovanje naraščajoče mladine odgovornih rodovinskih očetov, večja zaposlenost žensstva, vse to je vplivalo, da je mladina bolj kakor v mirnih časih izpostavljena nevarnosti nprave in telesne pokvare. Ker zahtevajo predvsem vojaški interesi države, delati proti takim pojavom, je bila izdana za dežele, spadajoče v območje jugozapadne fronte, posebna naredba v varstvo mladine. Na to naredbo naj bo posebej opozorjeno. Mladostnim osebam je prepovedano javno pušiti, v javnih lokalih in na javnih krajih kvartali, obiskovati javne hiše ali vlačuge ali se po 9. uri zvečer zunaj doma potikati. Gostilnice in enake lokale sme mladina obiskovati samo v spremstvu odraslih in samo do 9. ure zvečer. Obiskovanje žganjarnic je mladini sploh prepovedano. Izjeme so dovoljene samo na potovaljih, pri izletih in obiskovanju stalnih mest za prehrano. Lastniki varietet in podobnih podjetij morajo mladini zabraniti vstop k njihovim prireditvam. Kinematografe sme mladina obiskovati je, če se končajo predstave pred 8. uro zvečer in le program spoznan za primeren. Tobak, smodke, nepotrebne luksuzne stvari in izdelki umazane literature se mladini ne smejo prodajati. Prestopki teh predpisov se bodo strogo kaznovali. Kaznovane bodo tudi tiste osebe, ki zavajajo mladostne ljudi v prepovedana dejanja, jim dajo zato potrebna sredstva, jim gredo na katerikoli način na roke ali tudi le zanemarjajo dolžnostno nadzorstvo. — Učiteljstvo naj pouči vse prizadete!

Vojne sirote in naloge zadružništva. "Zadruga" poroča, da sta na občnem zboru "Deželne centralne kreditne zadruge za Ogrsko" ministerialni svetnik Zoltan Bosnyak in Aleksander Szanna predavala o nalogah, ki jih ima zadružništvo napram vojnim sirotam. Vsebina govorov je kratko sledeča: Oskrba vojnih sirot in vdov je delo zadružnega kapitala in zadružne morale. Izguba ljudstva v vojni je velika; zvišala se je tudi umrljivost otrok, in znižalo se je število porodov; temvečja je vrednost vojnih sirot. Narodna dolžnost je, te otroke rešiti. Kar stori država za vojne sirote, je premalo. Vdova po v vojni padlem s 4 otroki dobi mesečno 39 K, dokler vojna traja, torej 1 K 30 v. na dan. Po vojni pa dobi samo 25 K. Položaj ostalih se otežkoči še s tem, da dobijo državno pomoč šele po več mesecih. Pomagano jim je, če dobijo na to zakonito zagotovljeno državno pomoč predumje. Državna pomoč pa je za življenje premalo. Treba torej pomoči drugim potom. Vdova mora delati in zaslužiti, poleg tega pa mora vzgajati otroke. Zaposlena bi torej morala biti v delu, ki ji dovoljuje, primerno skrbeti za vzgojo otrok. Tu se prične delo zadruge. Zadruga vzame vrtna zemljišča v najem in razdeli vdovam v podnajem. 2 do 3 oral vrtnega zemljišča zadostujejo za zaostalo rodovino, da se primerno preživijo. Seveda treba vdove v vrtnarstvu poučiti. Poleg vrtnarstva se morajo vdove baviti s perutinarstvom. Z amortizacijo letne rente lahko zadruge vdovam pripomorejo do lastnega doma. Ako hoče imeti vdova kravo-mlekario, treba kravo zavarovati. — Kaj pa z vdovami, ki so bolehnne in nemorejo delati? Ali se naj jim daje miloščina? To bi bilo napačno. Tu morajo zadruge po vsaki žetvi, po vinski trgatvi in pri drugih prilikah sistematično organizirati vzajemno pomoč za take, uboge, in ta pomoč se mora smatrati za naravno pravico bolne, za delo nezmogljive vdove, ne pa za miloščino. — Naloga zadrug je, dvigniti blaginjo vasi. S skrbjo za vojne sirote in vdove se zasigurajo vsem delovne moči, ki brez te oskrbe pojdejo v izgubo.

Razgled.

— **Revizija dijaških knjižnic na čeških šolah.** Predsedstvo deželnega šolskega sveta za kraljevino Češko je odredilo, naj bi bile spodaj omenjene knjige iz dijaških šolskih knjižnic izložene in uviščene v dotične učiteljske knjižnice: 1. Ed. pl. Ambacha: "Deca uboge vdove", 2. Sv. Cech: "Hanuman", 3. I. Čermak: "Hory", 4. I. Černy: "Naši vzori štedljivosti", 5. Fr. Bily: "Izbrani Havličkovi spisi", 6. H. Sienkiewicz: "Z ognjem in mečem", 7. H. Sienkiewicz: "Potop", 8. Kar. Svetla: "Tri povideke", 9. P. Sula: "Ráno", 10. E. de Amicis: "Srce", 11. A. Jirasek: "Iz minulih dob", 12. K. Katal: "Kaj sta si dva mladeniča dopisovala", 13. St. Klima: "Slike iz Slovaškega", 14. M. Konopnicka: "Iz dobrega studenta", 15. A. Rehakova: "Z dalmatinskega juga".

— **Umrl je dunajski vseučiliški profesor dr. Josip Pollak.**

— **Padli dijaki — častni doktorji.** Naučno ministrstvo v Rimu je naročilo, da se vsem padlim dijakom-visokošolcem podeli v znak hvaležnosti domovine in v počestčenje umrlih častno doktorstvo.

— **Otvoritev albanskih šol.** Iz Belgrada poročajo, da so bile v Mitrovici, na Kosovu in v Vučitrnu otvorene albansko-narodne šole. Pri otvoritvi šole v Vučitrnu je bil navzoč generalnimajor baron v. Bothmer.

— **Nemški jezik v ljudskih šolah v Pjotrku odpravljen.** V Pjotrku izhajajoči "Dziennik Narodowy" je prejel sledeče uradno obvestilo: "C. in kr. etapno poveljstvo smatra izjave učiteljev in učiteljic pjotrskih ljudskih šol, kakor so bile podane na zapisnik dne 25. septembra, glede odpravitve nemškega jezika iz učnega načrta ljudskih šol kot izraz želji in mišljenja staršev. Upoštevajoč voljo staršev, odpravlja C. in kr. etapno poveljstvo pouk nemškega jezika v mestnih ljudskih šolah in izpreminja dosedanjo štirirazrednico v trirazrednico v smislu dopisa C. in kr. vojaške gubernialne uprave z dne 31. septembra 1916, št. 10.195 Schneider m. p., podpolkovnik".

— **Za hrvatsko medicinsko fakulteto v Zagrebu** je nabranih že nad 2.000.000 K.

— **Ruski profesorji na Angleškem.** V Cambridgeu na Angleškem so prišli ruski visokošolski profesorji, da bodo imeli predavanja o vsem, kar more angleške visokošolce zanimati o Rusiji. To je nov korak za boljše medsebojno spoznavanje Rusije in Angleške, od katerega si obetajo zlasti Angleži gospodarske koristi. Na angleških visokih šolah imajo že povsod stolice za pouk ruskega jezika.

— **Nemške šole na Romanskem.** Že leta 1730 so nemški protestantje ustanovili v Bukarešti nemško šolo, v zadnjih letih pa se je zaradi priseljavanja Nemcev iz Avstro-Ogrske in iz Nemčije število nemških šol na Romanskem znatno pomnožilo. Zdaj so imeli Nemci v Bukarešti realno gimnazijo, ki je bila z njo združena deška in dekliška ljudska šola, penzionat za dečke

n deklice, višja dekliška šola in trgovska šola. L. 1913 je bilo na tem zavodu 2373 učencev in učenik. Pa tudi v drugih romunskih mestih so imeli nemške šole, največ v zvezi s protestantskimi in židovskimi verskimi občinami. Nemško-židovska šola v Galacu je že leta 1903 praznovala svojo 25. letnico. Zdaj so vse te šole zaprli.

— **Šolske knjižnice na Češkem.** Dež. šol. svet na Češkem je odredil, da se iz čeških šolskih knjižnic odstranijo naslednje knjige: Edvard pl. Ambach: "Otroci uboge vdove"; Svatopluk Cech: "Hanuman"; J. Čermak; Gore; J. Černy: "Naši zgledi za štedljivost"; Henrik Sienkiewicz: "Vesoljni potop"; F. Bily: "Zbirka iz Havličkovih del"; Karolina Svetla: "Tri povesti"; P. Sula: "Jutro"; E. de Amicis: "Srce"; Alojzij Jirasek: "Iz minulih časov"; K. Katal: "Kaj sta si pisala dva dečka"; S. Klima: "Slike iz Slovaške"; Marija Konopnicka: "Iz dobrega vira"; A. Rehakova: "O dalmatinskem jugu".

— **Koliko je Slovencev v Ameriki?** Slovencev v Ameriki je po najnovejših poročilih 250.000.

— **Zaplenjeni spisi Zmaja Jovana Jovanovića.** Kr. Sodišče v Novem Sadu je sklenilo, da se zaplenijo vsi spisi znanega srbskega pisatelja pesnika Zmaja Jovana Jovanovića.

— **"Narodni Listy" v Pragi** so nabrali za Češko Matico Šolsko en milijon kron.

— **Srbska šola na Češkem.** V taborišču Brumov na Češkem, kjer je nad 200 srbskih otrok, so otvorili te dni srbsko šolo. Taborišče ima tudi svoj kinematograf.

— **Historičen dan.** Dne 9. pret. m. je minilo 840 let, odkar so hrvatski velikaši in škofje izvolili bivšega bana Dimitra Zvonimira za svojega kralja. Bilo je to v letu 1076 v cerkvi svetega Petra na Solinskem polju. Ko je bil po papeževem odposlancu ovenčan s krono, zastavo, mečem in žezlom, je položil veleznimivo zaobljubo v roke odposlanca in prisotnih velikašev kot vladar Hrvatske in Dalmacije.

— **Ženska visoka šola za socialne poklice.** Vojna je ustvarila razmere, zaradi katerih je nastalo na Nemškem mnogo povpraševanja po znanstveno izobraženih ženskah, zlasti za socialna dela. V Nemčiji so imeli že zdaj več zavodov, na katerih so se ženske izobraževale za socialne uradnice, a ti zavodi so bili jako neenaki in niso zadovoljili. Zdaj je mesto Kolonija ustanovilo posebno visoko šolo, v kateri se bodo ženske izobraževale za socialne poklice, v prvi vrsti za posle socialnih uradov, za nadzorovanje ženskih delavskih razmer, otrok, stanovanj, posredovanje služb itd. itd. To bo prva visoka šola te vrste.

— **Vseučilišče v Gentu.** Belgski ministrski svet je sklenil, da so neveljavni vsi diplomski vseučilišča v Gentu, izdani v času nemške invazije.

— **Od ključalničarskega pomočnika do učenjaka.** V Plönu na Nemškem je umrl ravnatelj ondote biološke postaje, profesor dr. Oton Zacharias. Rojen je bil leta 1846. v Lipskem in postal ključalničarski pomočnik. Šele v starosti 19. let se je učil gimnazijskih predmetov in to poleg svojega ključalničarskega dela, napravil maturo in se posvetil prirodoslovju. Postal je jako znamenit učenjak ter si pridobil za znanost in za narodno gospodarstvo velikih zaslug.

— **V Novem pri Sarajevu** so Uršulinke ustanovile nemško privatno šolo.

— **70 letnica hrvatskega učenjaka.** Znani hrvatski učenjak in starinoslovec msgr. don Bulić je praznoval te dni v Splitu svojo 70. letnico.

— **Ustavljen roman.** Praška "Nar. politika" je prijavljala v podlistku Jiraskov roman "Husitski kralj", pa je iz cenzurnih ozirov ustavila nadaljnje priobčenje.

— **Prepovedana knjiga.** Anglež Seton Watson (Scotus Viator) je spisal znano knjigo o Jugoslovanih, ki je izšla l. 1913 v Berlinu tudi v nemškem prevodu. Hrvatska deželna vlada je zdaj ukazala, da je odstraniti to knjigo iz vseh šolskih knjižnic in zavodov na Hrvatskem.

— **Največja knjižnica za slepce na svetu.** Zavod za slepce v ulici Duroc v Parizu ima največjo knjižnico za slepce na svetu, saj šteje, kakor trdi "Temps", več nego 45.000 snopčev v Braillovih pismenkah, ki so bile prej (pred vojno) posojane v vse dele sveta. V Franciji sami ima ta knjižnica mnogo filialk po departementih. V današnjih dneh čita to knjižnico čez dva tisoč slepcev. Uprava si prizadeva knjižnico po potrebi pripraviti in preurediti za one, ki bodo v vojni ob oči.

— **Židovski žargon na Poljskem.** Počasi, a dosledno poizkušajo Židje na Poljskem pridobiti svojemu žargonu javno veljavo. Ta žargon je mešanica nemških in hebrejskih ter nekaterih slovanskih besed. Sicer se odločni Židje, kakor dr. Nussbaum, temu ustavljajo, a brez uspeha. Zdaj so Židje zaprosili dovoljenja, da smejo v Plocku ustanoviti osemrazredno realko, v kateri bi bil pouk deloma v poljskem jeziku, deloma v židovskem žargonu.

— **Ženske na nemških vseučiliščih** študirajo v vojni dobi v večjem številu nego

pred vojno. V četrtem vojnem semestru je bilo na višjih šolah zapisanih dijakov za tretjino več, kakor jih je bilo v mirnem času. Njih število tvori 5460, torej za 1300 več kakor pred vojno. Najbolj je obiskovana modroslovska fakulteta, nato pa povestnica, matematika in prirodoslovje. Tu je študiralo 3665 dijakov, medicini se je posvetilo 1394, zobozdravstvu 58, farmaciji pa 22. Državoznanstvo je študiralo 213, pravo 93, a evangelijsko bogoslovje 14 žen. Na nemških vseučiliščih je razmerje ženskih k moškim kakor 423 k 100.

— **Cirilica in Ukrajinci.** „Ukrainische Korrespondenz“ je priobčila članek profesorja dr. Ščukarja, ki zaključuje tako-le: „Kot posledica naravnega razvoja, kot znak smotrnega stremjenja po neoviranem razvoju narodne literature in kot sredstvo v preprečenju poizkusov asimilacije tvori ukrajinska pisava v svoji sedanjih moderni formi po narodu samem ustvarjen ščit in nedotakljivo imovino naroda, stremečega po višjih kulturnih smotrih. Je sestaven del ukrajinske narodnosti.“

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dne 2. oktobra t. l. se je vršilo v vladni palači v Ljubljani posvetovanje o tem, kako naj bi se že pri učeči se mladini pospešilo treznostno gibanje. O tem posvetovanju smo prejeli poročilo, ki ga pa — žal — danes zaradi pretesnega prostora ne moremo objaviti. Storitmo to prihodnjič in smo vedno pripravljene, da podpiramo po svojih močeh započeto akcijo, ki jo pozdravljamo kot nujno potrebno in ji želimo kar največ uspeha. Pripominjamo, da imamo med učitelji že več odličnih delavcev na tem polju, ki se lahko ponašajo z lepimi uspehi. Tudi te je poklicati na posvetevanja, ker bodo lahko mnogo koristnega povedali na podlagi storjenega dela. Saj ni treba vsake stvari takoj spraviti pod uradni vijak, ampak se mora tudi dobri in prosti volji dati besedo. Več uspeha se bo doseglo potom učiteljskih organizacij, ki jih ne smemo prezirati, ko gre za blaginjo celokupnega slovenskega naroda. Ta pa še ni ves v območju deželne šolske svete za Kranjsko, pač pa imamo učiteljske organizacije, ki obsegajo vse slovensko ozemlje. In ako ustvarjamo kaj dobrega, ne smemo biti lokalni patrioti, ampak moramo dobroto privoščiti tudi svojim bratom izven deželnih mej. Zato pa po naši sodbi ne gre ob tem važnem vprašanju beseda le nadzornikom, temveč tudi učiteljem praktikom in našim organizacijam. To je tako lepo poglavje za skupno delo, da se nam je zdelo potrebno povedati teh par besed — zaradi stvari same. Upamo, da nismo govorili zaman in tudi ne prepozno!

Učitelji F. K., K. M. in M. P.: Na Vaše pozdrave smo Vam na naznanjeni naslov (vojna pošta 614) dne 14. pret. mes. posebe odgovorili, a naša vojnepoštna dopisnica je prišla nazaj z opombo „Unbekant“. Kje ste sedaj?

V zadnjem uvodniku beri prvo besedo v drugem citatu: Denn (ne Den!), podpis pod tem citatom: Menger (ne Mengler!) V drugi koloni v 6. vrsti pred konfisciranim mestom: in njegovi pravici (ne Franici!) — V pesmi „Tretji zbor“ se mora zadnja vrsta 1. kitice pravilno glasil: avstrijski (ne avstrijski!) tretji zbor; v 2. kitici pa 6. vrsta: Kdo je ta (ne la!) poguma vzor? — Druge tiskovne hibe so bralec že sami popravili.

Fr. E.: Pismo V. prejeli in porabimo. — Jos. C.: „Vzplavaj, orel avstrijski!“ dobili in priobčimo.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Na naslovnih pasovih današnje številke imajo vsi c. naročniki in c. naročnice z rdečilom napisano, do kdaj imajo plačan list. Kdor nima ničesar napisanega, ima naročnino poravnano do konca t. l. Nekateri

so poslali naročnino za leto 1913 šele letos in upravnistvo jim jo je vpisalo za lansko l. Take naj torej ne moti ali celo ozlovilji opazka: Plaćano do 1. I. 1916.

Ker se bliža sklep leta in treba priti s tiskarno na čisto, upravnistvo vse one c. naročnike in c. naročnice, ki so poravnali le polletno naročnino, in one, ki so na dolgu za lansko ali celo 2—3 leta nazaj, nujno in lepo prosi, naj store svojo dolžnost nasproti stanovskemu listu, ki tudi v teh težkih in hudih časih vedno krepko zagovarja naše težnje in koristi.

Položnice smo priložili l. oziroma 11. številki.

Res je, da list izhaja začasno le vsakih 14 dni, toda upošteva naj se podražene papirja in tiska in pa priloga 2 strani vsaki številki.

V edinosti je moč!

Upravnistvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonošno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. okt. 1916 K 124.558-54

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Zahvala.

Podpisani izreka svojo najiskrenejšo zahvalo vsem p. n. tovarišem in tovarišicam, ki so povodom smrti njegove nepozabne soproge **Antonije Kernove** izrazili svoje sočutje, darovali vence in cvetice te se udeležili pogreba, posebno pa vodstvom Trboveljskih šol za spremstvo šolske mladine.

Trbovlje-Vode, dne 22. okt. 1916.

Ivan Kern,
nadučitelj.

S prebridko žalostjo javljam znancem in prijateljem v svojem ter v imenu soproge Ane, rojene Volaričeve in vseh sorodnikov, vsem prijateljem in znancem pretožno vest, da je naš preljubljeni sinček

Milutin Ivan Krajnik

v starosti 7 1/3 leta po kratki, mučni bolezni za vselej zaspal dne 23. oktobra ob 11. uri popoldne.

Pogreb je bil v sredo dne 25. oktobra, ob 3. uri popoldne.

Kozje, dne 26. oktobra 1916.

Ivan Krajnik,
nadučitelj.

Ali ste že član društva „Jubilejska samopomoč“?

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem. V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pri pristopu v društvo se plača pristopnina, ki se ravna po starostnih letih in sicer do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj, 2 K letnine, 1 K vpisnine, 30 h upravnine in 20 h poštnine.

Letno se plačuje 30 h upravnine in 2 K za rezervni fond, ki je znašal koncem XII. upravne dobe 8052 K 99 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnistvo takoj zakonitni dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov (sedaj 250). Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

Vsa pojasnila glede pristopa v društvo daje predsednik **IVAN SCHMEIDEK**, učitelj v Krtni, p. Dob.

Staršem, mladinojubom, šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in cenj. knjižnicam priporoča „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani sledeče

„Mladinske spise“

1. Mišjakovega Julčka zbrani spisi I., II., III., IV., V. in VI. zvezek . . . . . 1 K 1'—
2. A. Rapè: Mladini, I., II., III., IV. in V. zvezek . . . . . 1'—
3. E. Gangl: Zbrani spisi, I., II. in III. zvezek . . . . . 1'—
4. A. Rapè: Dane . . . . . 1'—
5. J. Slapšak: Turk pred Sv. Tnom . . . . . 1'20
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel . . . . . —80
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim . . . . . 1'—
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje I. in II. zvezek . . . . . —60
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi, I. in II. zvezek . . . . . 1'—
10. Ivo Trošt: Moja setev I. in II. zvezek . . . . . 1'—
11. Janko Zirovnik: Narodne pesmi za mladino, I., II. in III. zvezek . . . . . —20

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Naivečja slovenska hranilnica!

Koncem leta 1915 le imela vlog . . . . . K 48.500.000.—
Rezervnega zaklada . . . . . „ 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5% izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo Frančiškanska ulica šte. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštno tiskovine za šol. uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. V zalogi vedno: K. Wider, „MOJE PRVO BERILO“.